

Bratom pravoslavne vere čestitamo Hristovo rođenje!

Nemški odgovor Rooseveltu

je sicer odklonilnega značaja, vendar pa ne vsebuje preostrih izpadov, kakor je bilo to doslej običajno

Berlin, 5. jan. AA. (DNB) Nemški diplomatsko politična korespondenca se bavi z govorom predsednika USA Roosevelta in pise med drugim:

Razni narodi bodo različno komentirali Rooseveltova izvajanja, kakršno je pač njihovo stališče in kakršna so njihova izkustva. Kljub temu je treba reči, da smo ratične metode zavojevanja doživeli ne samo v 17. in 18. stoletju. Ravn 19. in celo 20. stoletje dokazujeta, da se veliki imperiji, ki zdaj radi igrajo vlogo varuhov svobode, niso pomislili razširiti svoj življenski prostor na račun manjih narodov. Nobe na celina ni prosta očitka, da mali narodi niso varni pred velikima zapadnimi velešilama. To dokazujejo tudi vztrajni posku si Pariza in Londona, da razširita vojno prizorišče. V svetovni vojni sta igrali svojo igro z Grčijo in tudi danes poskušata tako ali drugače zaplesti v vojno neutralne države. To je resnica, ki se ne da tajiti. Samo en narod je, ki zahteva kontrolo nad svetovno trgovino. To prav dobro vedo tudi v Ameriki. Narod, ki je kršil mednarodno pravico velikih in malih narodov,

zahteva še danes pravico do kontrole: ta narod je Anglia.

Predsednik Roosevelt ni sicer nikdar takoj svojega političnega prepričanja in je tudi zdaj brez očitnih motivov orisal položaj in bodočnost USA v mračnih barvah. Obenem misli, da sme pričakovati in celo zahtevati od ostalega dela sveta, naj živi po ameriških načelih. Ali vendarle ne sme pričakovati, da mu bodo vsi drugi narodi sledili na tej poti, ki utegne biti njemu osebno zelo prijetna. Bilo bi zares neverno, če bi bodoča politika USA bila odvisna od takšnega osebnega stališča, spriči važnih problemov, ki jih je sprožila vojna. Roosevelt se ne ravna po svojem velikem predniku Washingtonu, ki se je zmerom izrek proti zvezam z drugimi državami in ki je zato zastopal poznejša načela Monroejeve teorije. Nobenega dvoma ni, da bodo pridržki, ki so v skladu s to tradicijo, odločili, da katere stopnje se bo mogla dejansko izvajati politika ameriške neutralnosti po »magni charti«, toda ameriškega naroda naloga je, da pazljivo bere komentarje Pariza in Londona o izjavah svojega predsednika in da jih upošteva.

Film „Od Mayerlinga do Sarajeva“

Ljubljana, 5. januarja. Ko se je pričela sedanja vojna, so vse filmska podjetja v Franciji ustavila svoje delo. Zdaj se pa delo v njih polagoma zopet nadaljuje. V Bielancourtu pri Parizu izdeluje ravnatelj Jacques Feyder z Michelom Morganom svoje najnovje delo »Zakon severa«, scenarist in filmski ravnatelj Andre Paul Antoine pa nadaljuje snemanje velikega filma »Od Mayerlinga do Sarajeva«. Ta film bi moral biti že davno dovršen in bi tudi bil, da ni izbruhnila vojna. Čim je bila pa vojna objavljena, je moral John Lodge, ki je igral v filmu avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinandu zapustiti Evropo in odpotoviti v Ameriko.

V filmskem podjetju upajo zdaj, da bo Lodge dobil dovoljenje ameriških oblasti in da se bo lahko vrnil za nekaj tednov v Francijo, da bo odigral svojo vlogo v filmu do konca. Igralec igra v filmu »Od Mayerlinga do Sarajeva« atentatorja Prinča, Gilbert Gil, se še ni definitivno vrnil v filmski atelje. On je namreč mobiliziran kakor večina drugih igralcev, dobiti pa pa v kratkem kraji dopust, da bo lahko nastopil v zaključnih prizorih. Ravnatelj Andre Paul je prepričan, da bo film kmalu končan, ki se odigrava včinoma v Sarajevu. Iz Pariza prihaja vest, da se je John Lodge ta cas se vrnil iz Amerike in da bo film v kratkem dovršen. Videli ga bomo tudi v Ljubljani in govorovo bo zbulil splošno zanimanje, saj obravnavna snov, ki je nam mnogo bolj bliza kakor drugim narodom.

Iz Trbovelli

— Zadnje mesec je Trbovelli zajelo v pogledu kulturnih manifestacij nekako mrtvilo. Naša javnost je druga leta bila vajena v zimskih mesečih raznih prireditv, gledaliških iger, sokolske drame, zanimivih predavanj iz vseh nacionalno kulturnih področij, pevskih koncertov domačih pevskih zborov it. t. Letos pa se je ne vemo po kakršni krvidi naša dol na odela v nekako kulturno tišino, ki je sicer deloma opravičljiva z izrednimi časi, pa vendar tembolj neprijetno občutljiva v trboveldiških krogih, dovetnih tudi za kulturno izvijždanje. V tem prreditvenem zastolu nas prav prijetno preseneča baletni večer, ki sta ga pri nas navajala umetnika svetovnega slovesa Max Kürbros in Irene Litvinova. Baletni večer se bo vrnil 6. t. m. ob osem h zvečer v dvorani tuškejnjega Sokolskega doma pod pokroviteljstvom Sokola. Prav je da bosta znamenita baletna mojstra predogla tudi Trbovelli svojo priznano umetnost, o kateri smo čuli že tečko laskavih kritik pri nas in v inozemstvu. Baletni večer je menda prva prereditev te vrste v Trbovelli ter bo brez dvoma privala številno občinstvo. Opozorjam, da sta plesala člana in solisti znamenitega ruskega baleta v Monti Karlu ter sta z lepim uspehom nastopala kot gosta tud v newyorski Metropolitan operi. Na sporedru so klasični karakteri in plastični pesi po glasbi Beethovna, Chopina, Straussa, Debussija in drugih svetovnih komponistov. Baletni pes bo spremelj na klavirju g. D. Zupančiča. Vljudno vabimo trboveldiško občinstvo, da se udeleži prireditve, ki bo nudila Trboviju enkratno priliko spoznati baletno umetnost interpretirano od predstavnikov svetovnega slovesa.

— Nove uradne ure v občinskem uradu Trbovije je odredil občinski odbor za leto 1940. Uradovalo se bo ob delavnikih razen sobote od 8. do 12. in od 15. do 18. Ob soboto pa od osem h do pol 14. nepreklenjeno. Za stranke se uraduje samon ob ponedeljkih, sredah in petkih. Prezidski občine uraduje za stranke ob ponedeljkih, sredah in petkih od 9. do 10. popoldne pa od 15. do 16. — Blagajna izplačuje ob ponedeljkih sredah in petkih samo dčpolne od 9. do 12.

Uboj

Ljubljana, 5. januarja. V splošno bolnico so včeraj popoldne prepeljali 29letnega delavca Jakoba Potocnika, doma in Zelezničnikov. Potocnik je bil zaposlen kot gozdni delavec v Kokri nad Kranjem. Prednoscnjim je sedel z drugimi delavci v neki gostilni, kjer pa je nastal prepir. Iz prepirja se je kmalu razvil pretep in sicer zunaj pred gostilno. V temi je ne-nadoma nekdo skočil pred Potočnikom in ga na vso moč udaril s sekiro po glavi. Potočnik se je zgrudil in so ga sele čez nekaj časa prenesli nazaj v gostilno. Poklicali so zdravniku, ki je ugotovil, da ima prebito lobano.

V bolnici so se zdravniki takoj zavzeli za ranjenca, vendar so bile njegove poškodbe prenehane in je Potočnik davi malo pred 7. umrl. Orožniki so uvedli strogo preiskavo.

»Pogumni krojaček« na sokolskem odru

Vič, 5. januarja. Po daljšem odmoru uprizori sokolski gledališki odr na Viču jutri na praznik in v nedeljo 7. t. m. obakrat ob 17. v Sokolskem domu pravljčno igrico v štirih dejanjih »Pogumni krojaček«, režiji br. Viktorja Ambroža. Igrica je tako zavzela in bo nudila vsem posetnikom lep užitek. Pri igri nastopa sokolska decata naraščaj in članstvo. Brat režiser se je potrudil, da bo vse vloge dobro naštudirane in smo zato pripravili, da bodo vsi, ki bodo posetili predstavo, odšli zadovoljni domov in priporočili tudi drugim, da posetijo predstavo.

Premiera je namenjena Vičanom in viki način, repreza pa, ki bo v nedeljo ob 17. mladini ljubljanskih sokolskih društev, ki jo bratsko vabimo, da v spremlju svojih vodnikov poseti to lepo igrico. Krasna scenerija, primerni kostumi itd nam jamčijo za popolno uspeh predstave. Pokažimo z veliko udeležbo oba dneva, da cenimo trud naše mladine ne samo v televadnicni, marveč tudi na sokolskem odru, ki je prav tako potreben za pravilno sokolsko vzgojo, kakor televadba. S televadbo si urimo mesece, s sokolsko prosvetno pristavo v bistru duha in um. Območje združenja je najlepša hramna celota. Ker je zanimanje za predstavo veliko, vabimo sokolsko članstvo in vse prijatelje naše mladine, naj si nabavijo vstopnice že v predprodaji, ki bo justi in z

Koncentracija nemškega vojnega gospodarstva

Berlin, 5. januarja i. Da se doseže čim popolnejša koncentracija uprave nemškega vojnega gospodarstva, je maršal Göring včeraj objavil pomembne sklepe, na podlagi katerih sprejema z današnjim dnem v svoje roke vso upravo vojnega gospodarstva. Novi ukrepi so bili uvedeni na naslednjih temeljih:

1. Koncentracija najvišje oblasti na gospodarskih mpoljih v rokah ene same osebe, ki nudi jamstvo za strogo avtoritativno upravo vojnega gospodarstva. 2. Najtesnejši sodelovanje vseh oblasti, uradov in ustanov, zainteresiranih pri vojnem gospodarstvu. 3. Disciplina in sodelovanje vsega naroda.

Berlin, 5. jan. AA. (DNB) Nemški listi primašajo na uglednem mestu in pod velikimi naslovni poročila in komentarje o zdržljivosti vsega nemškega gospodarstva v rokah glavnih voditeljev. Listi poudarjajo, da je ta ukrep zaslužna maršala Göringa in njegovih gospodarskih sodelavcev, ki bodo gledali, da se ta enotnost v gospodarstvu kar najčinkoviteje izvede. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi med drugim, da je združitev vseh nemških gospodarskih sil v rokah maršala Göringa dozak neomajno volje do zmage. »Berliner Börsen Zeitung« piše v istem smislu.

Potres in poplav

v Turčiji

Ankara, 5. jan. s. (Reuter) Sedaj je tudi Tigris in južnovzhodni Turčiji prestolil brez vodov ter povzročil velike poplove. Del mesta Diarbekr je pod vodo. Človeških žrtv doslej ni bilo.

Potresni sunki v Anatoliji se še vedno ponavljajo. Po mnenju potresnih strokovnjakov bodo trajali šest mesecev.

Turška vlada je prejela 200 šotorov, ki jih je poslala angleška vojska iz Egipta.

V Londonu je bil osnovan poseben angleško-turški komite za pomoč žrtvam po-

tresa in poplav v Turčiji pod predsedstvom lorda Lloyda.

Zakon za zaščito države na Irskem

Dublin, 5. jan. s. (Reuter) Irski senat je včeraj popoldne po govorih ministrskega predsednika de Valere in justičnega ministra brez debate soglasno sprejel zakon o internaciji sumljivih oseb. Spodnja zbornica je med tem sprejela drugi zakon za zaščito države. V provinji Cork je bilo v sredo arrestriranih 20 oseb v zvezi z umorom nekega detektiva.

Gover angleškega poslanika v Ameriki

Chicago, 5. jan. s. (Havas) Angleški poslanik v Washingtonu lord Lothian je imel včeraj govor v društvu z zunanjim politikom v Chicago. Izjavil je, da pričakujeta Anglia in Francija spomadi nemški napad na kopnem, na morju in v zraku. Ta napad bo gotovo izveden z vso odločnostjo in brutalnostjo. Anglia in Francija pa stanjo dobro pripravljeni tako moralno, kadar tudi fizično ter ga bosta gotovo oddobili. Odločeni sta, da se borita za ideale in ustavnike, ki edine morejo dati človeštvu zagotovo za mir in napredok.

Prebivalstvo Rima

Rim, 5. jan. AA. (Stefani) Leta 1939 se je v Rimu rodilo 30.338 otrok ali 23.27 na tisoč. Stroši umrlih vse starosti je znalo 14.110 ali 10.82 na tisoč. Tako se je prebivalstvo Rima povečalo po zaslugu večje natalitete za 16.228 oseb. Zelo redke so prestolnice, ki se lahko pohvalijo s tako udobjem demografskega bilanca.

Curlin, 5. januarja. Beograd 10, Pariz 9.92, London 17.50, New York 445.9375, Bruselj 74.87, Milan 22.50, Amsterdam 237.62, Berlin 178.60, Stockholm 106.20, Oslo 101.37, Kopenhagen 88.10, Sofija 5.30, Bukarešta 3.40.

— Vse starosti je znalo 14.110 ali 10.82 na tisoč. Tako se je prebivalstvo Rima povečalo po zaslugu večje natalitete za 16.228 oseb. Zelo redke so prestolnice, ki se lahko pohvalijo s tako udobjem demografskega bilanca.

Borzna poročila

Curlin, 5. januarja. Beograd 10, Pariz 9.92, London 17.50, New York 445.9375, Bruselj 74.87, Milan 22.50, Amsterdam 237.62, Berlin 178.60, Stockholm 106.20, Oslo 101.37, Kopenhagen 88.10, Sofija 5.30, Bukarešta 3.40.

Mestnim občinam kraljevine Jugoslavije

Froglos predsednice akcijskega odbora za zimsko pomoč v Beogradu kneginje Olge

Beograd, 4. januarja. Kot predsednica akcijskega odbora za zimsko pomoč v Beogradu sem želela z vso dušo, da take beograjske kakor tudi reveži ostalih mest naše domovine ne ostanejo v težkih dneh zime brez najpotrebnjejših sredstev za življenie. Zaradi tega je moja želja, da se da ta zimsko pomoč s prispevkij države, občin, podjetij in inovitejših meščanov vsakemu siromaku in vsaki rodbini brez sredstev v naši lepi državi. Na ta način bomo pokazali zavest solidarnosti z vsemi našimi sodržavljani v današnjem času, ko je ta solidarnost najpotrebnnejša. Pričakujem, da se bodo temu pozivu odzvali vsi plemeniti ljudje ter da bodo prispevki za siromake naših mest v vsej državi čim obilnejši in da bo tedaj hvaležnost v sreči naših revežev, ki ne bodo prepričeni sa-

mi svoji težki usodi, čim toplejša napram vsaki humani in plemeniti gesti v njihovo korist. S tem da dokažemo sočutje ob nešreči svojih bližnjih in ljubezen napram soljudem bomo okreplili skupno moralno moč našega naroda v današnjem času ter dobili vedrejeje pogledje na bodočnost.

V tej želji je potrebno, da se akcijski odbor za zimsko pomoč, ki obstoji v Beogradu, razširi in tako razširjen prevzem skrb zarevež v vseh naših mestih. Odboru bo dana ta možnost, ako se v vseh naših mestih ustavnove odbori za zimsko pomoč, kdo bodo z akcijskim odborom za zimsko pomoč kraljevine Jugoslavije v Beogradu stopili v zvezo, da bi se ta široka in plemenita akcija za podpiranje siromakov lahko čim boljše in čim širše izvedla. Naj nam pomaga Bog pri tem stremljenju. Olga.

— Vse starosti je znalo 14.110 ali 10.82 na tisoč. Tako se je prebivalstvo Rima povečalo po zaslugu večje natalitete za 16.228 oseb. Zelo redke so prestolnice, ki se lahko pohvalijo s tako udobjem demografskega bilanca.

Preden so začeli napeljevati elektriko v zasavsko dolino, so obljubili, da bodo dobile elektriko vse vas: in naselja Ponoviča, kjer je znano banovinsko vlepcovestvo in državna konjarna. Transformator za Savo in Ponoviča je že zgrajen. Ke bodo dokončana delna našem koncu v Zgornjem logu, se bo nadaljevalo na Savi.

Preden so začeli napeljevati elektriko v zasavsko dolino, so obljubili, da bodo dobile elektriko vse vas: in naselja Ponoviča, kjer je znano banovinsko vlepcovestvo in državna konjarna. Transformator za Savo in Ponoviča je že zgrajen. Ke bodo dokončana delna našem koncu v Zgornjem logu, se bo nadaljevalo na Savi.

Kresnice so dobile elektriko

Kresnice, 5. januarja

Te dni dokončavajo monterji Kranjskih deželnih elektrarn zadnja dela v kresniških hišah. Nekatere hiše so dobile električno luč že pred dnevi. Naša dolina dobiva elektriko iz Velenja. Po dolnjovodu jo dobimo preko Moravske doline in Zapodja vasice nad Vernekom, kjer je znani Birov kamnolom. V Zapodji stoji tudi transformator, od katere je napeljana elektrika po Verneku in zdaj tudi k nam v Kresnico. Razpetina preko Save meri 200 metrov. Tako dolge napeljave brez vsakršnega vmesnega nosilca ni pri naš nujek drugod.

Porat cen v zadnjem času je napeljana v hiše precej podražil. Nekaj časa je bokrene žice sploh primanjkovala. Zdaj pa je cena v primeri z lauskim

Zenski svet bo navdušen — vsak moški pa bo v sibi videl drugega »Bel Amijs«

Poleg WILLYJA FORSTA igrajo v filmu se:

Olga Čehova, Ilse Werner, Hilde Hildebrandt,
Lizzi Waldmüller, Joh. Riemann

Predstave ob 16., 19. in 21. uri, na praznik in v nedeljo ob 10.30 dop.
(znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri.

KINO UNION — tel. 22-21

V tem veseljem, razigranem filmu opojnega šarma, ero-tike in zabavne romantike igra sam

WILLY FORST.

ki vodi tudi režijo v filmu samem.

Pri tem filmu bo navdih takoj ogromen, da priporočamo cenjenim posetnikom našega kina, da si vstopnice nabavijo v predprodaji!

BEL AMI

DANES PREMIERA najsjajnejše, najduhovitejše in zabavne filmske komedije sedanjosti po slovenskem romanu GUY DE MAUPASSANTA, ki je izšel v O. Župančičevem prevodu pod imenom »Lepi stricek«

DNEVNE VESTI

— Pokojnine bodo zvišane? V finančnem ministrstvu proučujejo vprašanje zvišanja pokojnin. Položaj upokojencev se je zadnje čase zaradi draginje zelo poslabšal. Vprašanje zvišanja pokojnih onim upokojencem, ki so bili upokojeni od 1918. do letos bi posvetilo finančno ministrstvo vso pozornost.

— Lani je bilo ustanovljeno 55 delniških družb. Skupni kapital lani ustanovljenih delniških družb znaša 136.1 milijona din. Med njimi sta bila ustanovljena dva delniška zavoda s kapitalom 11 milijonov din, ena zavarovalnica s 5 milijonov din, dve družbi za plovbo (11.5 mil.), 18 trgovinskih podjetij (20 mil.) 3 družbe za stavbo in industrijo (3 mil.), 9 rudarskih družb (35.5 mil.), eno založniško podjetje (100.000 din), 5 podjetij živilskih strok (7.5 mil.), 8 podjetij kovinske stroke (17 mil.) in petno podjetje za predelavo gumija (6 mil.) in lesne industrije (500.000). — Lani se je povečal delniški kapital v naši državi pri 31 družbah, in sicer za 114.1 milijona din. Zmanjšal se je kapital pri 22 družbah za 36.5 milijona din. Skupno povečanje delniškega kapitala pri starih družbah z odbitkom zmanjšanja pri 22 družbah, in z ustanovitvijo novih družb znaša 213.7 milijona din, ali 28.7% vsega delniškega kapitala, ki znaša 744.700.000 din. Predlanskim se je delniški kapital povečal za 219.000.000 din.

Planinski ples SPD

• četrtek 1. februarja 1940 od 20. uri
v Ljubljani na faboru!

— Pred odločitvijo, ali bodo učiteljstvu zvišane plače. Naše učiteljstvo je poslalo v Beograd spomenico ter v nji razložilo svoj položaj v zvezi z naraščanjem draginje. Zdaj je prejelo odgovor, da je bila spomenica izročena predsedniku vlade in da bo vlada tri dni razpravljala o njihovih drah tehov.

— Pomorska plovba omejena zaradi ponemanjanja premoga. »Jadranska ploviba« je morala omejiti promet na važnih prometnih progah, ker ne dobiva redno dovolj premoga. Dosej je bil promet ustavljen na lokalnih progah, kjer plovbi konkurirajo avtobusi, odnosno železnica, kljub temu pa je omejitev velika ovira za gospodarsko življenje. Plovba je omejena med Splitom in bližnjimi obalnimi kraji ter otoki. »Jadranska ploviba« prejema premog iz premogokopnika »Monte Promina«, glavnih vrozk sedanjih težav pa je ker država zdaj prevzema ves premog iz premogokopnika v Siverici.

Klet Zvezda

ima od danes naprej vsak večer

koncertno glasbo

Vsek četrtek in petek

morske rime

Točijo se najboljša domaća, dalmatinska in srbska vina. — Priporoča se

M. Šilović

— Potniški promet narašča. Po podatkih železnične uprave so prevozile naše železnice lani v oktobru 4.988.723 potnikov, dočim so jih prevozile predlanskim v oktobru 4.869.113. Normalno vozino je plačalo 3.000.000 potnikov, znižano vozino pa 1.988.517 ali 15.62% več kakor predlanski. V tem številu pa niso vsteti potniki, ki so kupili karte pri Putniku.

— Skladbe slovenskih in hrvatskih skladateljev v pariškem radiu. Naš skladatelj Lucijan Marijan Skerjanc priredil drevi v pariškem radiu koncert, na katerem bodo zastopana dela Borisa Papandopola, Božidarja Kunca, Antona Lajovića, Ravnikarja in nekaj Skerjančevih. Koncert bodo prenasele skoraj vse francoske radijske postaje.

— Kaj vse bomo izvazali v Francijo. Po novi trgovinski pogodbi, ki je bila sklenjena to dni, bomo izvazali v Francijo naslednje vrste blaga: po 280.000 ribljih konzerv v trimesecu, očiščenega metilnega alkohola 11.000 kg, 1.988.723 kg konzerviranega sočivja, 702.5 q acetona, 25.040 ton cementa na leto, usnja, govejega in telega 500 kg, kozjih in ovčjih kog 855 kg, gospodinjskih predmetov 150 q, pohištva iz upognjenega lesa 60 q v trimesecu itd. Razen tega pa bodo povečani še nekateri kontingenti. Naša država je zahtevala predvsem povečanje kontingenta za izvoz cementa, a to vprašanje še zdaj ni rešeno.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠISKI — Telefon 41-79

Najboljši češki vefilm

Župnikov

križev pot

V gl. vlogah: Hanna Vitova, Zdenek Stepanek itd.

Predstave: jutri ob 3., 5., 7. in 9. v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9. ter v ponedeljek ob po 9. uri.

Na oba praznika ob 11. dopoldne in v ponedeljek ob 5. uru popoldne predvajamo matinejo po enotnih cenah à din 3.50 vefilm

AZIJATI

Prihodnji spored:

KONCERT V TIROLU

Pozor! Obnovljena zvočna aparaturo!

! Zvezda

Največ nizje organiziranih ljudskih šol je v pasivnih krajih, kjer poučuje en učitelj povprečno 50 otrok, v Ljubljani pa 28

Ljubljana, 4. januarja
V krogih naših pedagogov so vzbudili precejšnjo pozornost izsledki g. Josipa Jurčiča o organizaciji naših nizjih šol in o socialnem položaju učiteljstva na deželi, katere je objavil v »Popotniku«. Ker gre za važno kulturno in socialno vprašanje, ki se tiče vsega naroda in ne samo učiteljstva, je potrebno da se z njim seznam naša najširša javnost.

K nizje organiziranim šolam pristevamo sole z enim, dvema ali tremi oddelki. Te sole so že od nekdaj težak problem. Navedno so v krajih, kjer so odminkjeni od prometnih gospodarskih in kulturnih sredis in v krajih kjer je naš človek ostreboj za obstanek, učitelju pa jih stavijo za strašilo, ako ni spričen.

Po statistiki je bilo v Sloveniji v šolskem letu 1937-38 847 državnih in 13 zasebnih šol, skupaj 860 šol. Od teh je bilo 100 z enim oddelkom, 167 z dvema oddelkoma in 127 s tremi oddelki. Ostale sole so bile v šteje organizirane sole. Tako je bilo v Sloveniji skupno 394 nizje organizirane šole, to je 45,8 odstotka.

Na šolah z enim oddelkom je poučeval 101 učitelj 5402 otroka, na šolah z dvema oddelkoma je poučevalo 330 učiteljev 15 tisoč 879 otrok in na šolah s tremi oddelki 355 učiteljev 18.008 otrok, skupaj na vse organizirane šole je poučevalo 786 učiteljev, to je 20,9 odstotka. 39 289 otrok to je 22,3 odstotka. Na šoli z enim oddelkom na Razborju v slovenjgrškem okraju je en učitelj poučeval 104 otroke, na šoli z dvema oddelkoma v Telah v krškem okraju sta dva učitelja poučevala v eni učilnici 256 otrok. Največ nizje organizirane šol je v obmejnem krajih, v nočrnosti Slovenije pa v tistih krajih, ki leže po naših gozdnih predelih. Nadalje dobimo nizje organizirane sole po hribovskih krajih, zjema je le Prekmurje, kjer so sole lesto gone in ima vsaka večja vas svoje solo.

Statistični pregled slovenskega šolstva glede na okraje stavlja šol povprečno št. učiteljev na učitelja. Šolska obiska in odstotka kmečkega prebivalstva kaže da imamo Slovenci največ nizje organizirane šol v pasivnih krajih. Tudi povprečno št. učiteljev na enega učitelja kaže da je učiteljstvo v okrajih, kjer so težke socialne prilike in nizje organizirane sole mnogo bolj obremenjeno, kar pa v okrajih, ki leže po naših gozdnih predelih. Nadalje dobimo nizje organizirane sole po hribovskih krajih, zjema je le Prekmurje, kjer so sole lesto gone in ima vsaka večja vas svoje solo.

Tako je po statistiki iz leta 1938 na ljubljanskih mestnih šolah poučeval en učitelj povprečno 28 otrok, v okrajih Krško, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota, Novo mesto, Ptuj, Slovenskigradec in Slovenske Konjice pa je prišlo na enega učitelja povprečno nad 50 otrok. Največ povprečje izkazuje okraj Slovenski Gradec, natančneje v tem okraju kar 57 solskih

gospodarskih 8 mladiških, 5 sportnih organizacij, 4 zavabna 1 kolesarsko ter 4 protostoljne gasilske in reševalne čete.

— c Celjski frizerski saloni bodo na praznik Treh kraljev odprtih dopoldne do 12. v nedeljo 7. t. m. pa bodo ves dan.

— c O organizaciji pasivne obrambe pred sovražnimi napadi iz zraka bo predaval na praznik Treh kraljev 6 t. m. ob pol 9. dopoldne kapetan I razreda g. Francij Toš iz Celja v Sokolskem domu v Zalcu. K predavanju je vabljeno gasilstvo in ostalo civilno prebivalstvo.

— c Pri predstojništvu mestne policeje v Celju zastopa komisar g. Ivan Velkavrh začasno predstojnika g. Antona Ursiča k nadomestuje začasno sreskoga podnadležnika g. dr. Otrina.

— c Podoblažje kanalizacije pri cinkarni. Mestna občina je razpisala dobovo 135 bontenskih cevi s premerom 70 cm za daljšanje glavnega kanala pri cinkarni Ponudbe je treba vložiti do 17 t. m. do 11. dopoldne v vložišču mestnega poglavarstva.

— c Umrl je v četrtek v Medlogu pri Celju sinček trgovskega službe Marijan Krajnc.

— c Zdravniško dejurno službo za Elane OZD bo imel na praznik 6 t. m. zdravnik dr. Josip Cerin v Prešernovi ulici, v nedeljo 7. t. m. na zdravnik dr. Drago Hočevar v Kolenčevi ulici.

— c Uradno popravljanje volilnih imenikov v letu 1940. Mestno poglavarstvo v Celju razglasila: Po § 5 zakona o volilnih imenikih, Sl. list z dne 12. IX. 1931 štev 347-34, mora mestno poglavarstvo v dobi od 1. do vstega 31. januarja vsakega leta izvršiti uradne popravke stalnih volilnih imenikov. Pr: tem vpiše v volilne imenike.

Rijavec Vladimir:

Pogled nazaj

Mak Motijo ga le živahnji odsevi iz peči, ki se igrajo in plesajo po podu. Za čudo tesno mi je pri srcu. Tako rad bi, da bi mama spregovorila. Naj prižge luč, sem jo poprosil — pa nč! S komoko se je naslonila na mizo in si podpirala glavo: tudi vzdihnila je že parkrat. In kadar mama vzdihne, takrat je vedno zamisljena. Bogove, kaj je spet narobe!

Cisto v kot sem se st snil, v temo. Slišim smreke. Ah, ta veter! Ves sneg bo stresel z njih, ko so tako lepe, kadar so ga pole! Tiho, prav tiso... same sebi si pojo.

Močno me skrbi, če je Edi polil Snežko. Sicer je obujbil, a rad pozab. Popolne smo ga zgradili. Lep je; velik tudi. Na prsih ima ogromne črne gumbice, z rdečim trakom smo ga opasali in mu dali metlo v roke... Sploh je lep le kar se glave tice, sem malo razocaran. Prav nč cloveškega! Edi mu jo je napravil polnoma okroglo... in se kako se je trudil z njo! Brez nosa... Brez celi in ust... brez ušes! Le obri sem mu smel naslikati a te je čisto načrto, da se jih komati v di. Tak Snežko! Ph! Glava kakor nogometna žoga! Smešno!... Če že več ne, vsaj toliko umet'škega čuta, kakor je za nohtov črnega!... Ne, ne! Snežko sem si zamislil čisto drugače! Sev:

da bi ga bilo kljub temu! In če ga Edi ni polil? No, upam, da n: tako lahkomel!... Bo Snežko zmrznil! in se ga tomo veseliti tja do poletja, kajti je led duodepoten!... Prav za prav je mama kriča, da sem v skrbih. Trdi, da je se mnogo prezgodaj za sneg in da ga bo, tega prvega, kmalu potralo. In mama — na žalost! — vedno ugane, ker ima v nogi razen mama in mene!... Ciuuuu. Kar nekam živahnje, veselje je v kuhanji! In spet tisna. Dolgo, dolgo...

»Mama, nekdo je prisel!«

Da ni. Vendar se je zdramila!

»Motiš se! Dežne kapije slišiš, ki trikašo na okno... Vreme se je sprevrglo!«

Dežne kapije, hm! Moram pogledati!... Pa zares trikajo!

»Imajo dežne kapije prste, mama?«

»Prismoda! Cemu bi j'm prsti?... Zadnjic o Smrti, danes o dežju... kaj je s tabo?«

Kaj naj bi bilo! Nič ni!... Ko pa vasi takoj čudno govore! Dežne kapije »trkaže... S čim? trikajo, ake ne a prsti?«

»Mama...«

Spet je vzdihnila in se zamislila.

Sestre Veter jih je gotovo že posteno skušalo. Saj nč ne rečem, ali amilijo se

nike s svojim sklepom vse osebe, ki imajo volino pravico, pa še niso vpisane. Vojaki, ki so odslužili, odnosno v letu 1940. služijo svoj rok, se vpišejo uradno. Volilno pravico za voitive v narodno skupščino imajo vso moški državljani kraljevine Jugoslavije po rojstvu ali naturalizaciji, ko so dovršili 21. leto starosti in vsaj že leta dini bivajo v občini. Državni in javni samoupravni uslužbeni se vpišejo v viline imenike Celja, ako imajo v njem svoj službeni sedež. Za državne uslužbence se enoletno bivanje ne zahteva. Vse osebe, ki imajo pravico do vpisa, pa v imenikih še niso vpisane, naj se zglašijo

v času od 10. do vključno 30 t. m. med 9. in 12. dopoldne v sobi št. 2 mestnega po-glavarstva. S seboj naj prinesejo krstni list, uradno potrdilo o državljanstvu in uradno potrdilo o predpisanim bivanju v občini Celje. V navedenem času naj se zradi popravkov v imenikih zglaši tudi oni, katerih imena, poklici, službeni in drugi nazivi ter bivališča niso vpisani.

— c V celjski bolnici je umrla v sredo 29letna služkinja Terezija Klepejeva iz Celja. Na Cesti na grad 17 v Celju je umrla v torč 10letna kovačeva hčerka Ivanka Osekova.

Žalost in veselje pozimi Stanovalci barak težko prenašajo zimo, smučarji se je vesele

Ljubljana, 5. januarja

Mraz je še vedno, vendar nas tolaži, da je najhujše menda že za nami. Včeraj je res temperatura že precej poskušila in snežilo je. Stanovalci v mestu, ki imajo zadost kuriage, spriči hude zime niso pričakati in jo hvalijo, da je zdrava, če raje mrzlo in suho zimo, kakor pa brozgo po cestah in ulicah. Bolj so pričakati stanovalci barak v Mestnem logu in drugod na periferiji. Le redki so med njimi, ki so imeli denar, da so si nabavili zadostno količino hrin v drin premoga, da zakurijo svoje egzperke, ob katerih si lahko ogrejo premrle ude. Večina je ostala brez potrebnih kurjav ali pa ima samo majhno zalogo, da si more zakuriti pečico, kadar se kuha skromno kosiš ali še skromnejša večerja.

V barakah prezeba vse, staro in mlado. saj primanjkuje tudi tuple oblike in v barake piha da je još. Sicer so včasih prav široke reže med deskami zadelane s pariprem in starimi cujanji, vendar to le malo pomaga in silni mraz v barake skozi vsako špranjico, pri vratih, kakor tudi pri oknih, od zgoraj in od tal. Prebivalci barak v Mestnem logu, ob Cesti dveh cesarjev, ob Malem grubnu in ob Curnovcu, so najbolj srečni na opoldanskem soncu, kadar se otročad vsaj lahko dodobra naskače. da se posteno ogreje, starši pa si pomagajo

kako drugače, največ z delom in v okrog barak. Pravijo, da drevje v Mestnem logu še nikdar ni bilo tako temeljito oklešeno suhih vej kakor letos.

Prijetnejša je zima za meščansko mladino, ki jo mraz menda najmanj moti. Zadnjo je tudi baš zadost snega za zimski sport, zato so tudi vsi brezični in grči bližu in bolj daleč od mesta polni športnikov in športnic. Že v bregu nad velejemškim, pod Kozlerjevim zdrom se nagnela direndaja. Tam popoldne kar mrgoli smučarjev v malih sankackev, po bregu pa se z njimi vred prav radi spuste na sankah tudi starejci, ki jima seve tudi ne škodi nekoliko gibanja. Se več smučarjev je sedaj na Golovcu, kjer je precej gole brezine, prispajajo po bregu celo med sadnim drejem, in nič to, če pride včasih do bolj nesrečnega padca, pri katerem ne odnesne poškodbe le drevo, marveč često tudi preveč navdušeni, a premalo previdni smučarji. Mnogi smučarjev odhaja tudi za Rožnik proti Dolnici in pod Tisko čelo. Vičen in Rožnoloci pa sribajo po snegu v Brdu in pod Vrhovci. Vesetega živžava tudi ne manjka drugod, saj je mladi svet, dokler trajajo počitnice vse dni na nogah in na »silcakh«.

Interni razpis Lajovčeve nagrade

Ljubljana, 5. januarja

Glasbena Matica ljubljanska razpisuje za leti 1939-40 Lajovčeve nagrade in skupno znesku 2.000 din. Nagrada je bila ustanovljena ob 50letici skladatelja Antonija Lajovčeta leta 1938.

Oblika skladb je določena in sicer a) stavek za godalni orkester, b) mešani zbor. Rok za vlaganje skladb je določen do 1. maja t. l. in skladb smejo predložiti le gojenici državne glasbene akademije, odnosno srednje glasbene šole v Ljubljani, ki so v šolskem letu 1939-40 redni gojenici enega ali drugega zavoda. Dela, ki se bodo predložila za ti nagrade, se morajo izročiti v pisarni Glasbene Matice v zaprti kuvertu pod naslovom »Lajovčeva nagrada 1939-40« in s podnaslovom — geslom, katerega doleti vlagatljiv sam. Avtorjevo ime mora biti vloženo pod posebno kuvertu pod istim naslovom in geslom ka-

krivo zanika, čeravno je dosedanja preiskava dognala, da je bil isti nazadnje skupaj s pokojnim Ketisem ter da je razen tega izročil svojo puško Ketisu za divi lov.

Istega celo spremljal pri pohodu na fazane. Noč je bila svetla in pripravna za nočni lov. Ketis, ki je imel obute škorjne, jo je baje mahnil sam s puško v roki v gozd, njegov spremljevalec pa ga je cakal na cesti; ko pa je začul streli, je stopil za Ketisem ter ga našel v mlaki krv v gozdu, kjer ga je pustil vzpel pa mu je baje puško in jo odnesel domov. O tem pa ni nikomur nicesar omenil, čeravno se pokojnega Ketisa vsi vzaučati več dni iskali zmanj, pač pa je mirno hodil s svojimi tovariši tambarashi od Negove igrat za novo leto ves teden, dokler ga ni 30. decembra zajela orožniška patrulja ter ga aretrala, da je moral slednjih pokazat sled za pregrešanim Ketisem. Čigar truplo je bilo že zmrznilo v gozdu pod debelo plasti snega.

Prečiščena dela oceni ocenjevalna komisija, ki jo imenuje Glasbena Matica in katere član: so g. skladatelj Anton Lajovčič ter 4 člani, ki jih določi odbor Glasbene Matice, med njimi dva izmej profesarjev glasbene akademije ali srednje glasbene šole.

Ocenjevalna komisija ima pravico, da predlaže namesto dveh, več manjših nagrad do višine raziskanega zneska, aka pride do zaključka, da ni bilo predloženo primočelo, ki bi zasluzilo celotno raziskano nagrado. Tekmuje se posebej za godalni stavek, za orkester in posebej za mešani zbor. Nagrada se bosta podeleli na Vidov dan dne 28. junija t. l. Vse pravice do nagrjenih skladb si pridružuje Glasbena Matica v Ljubljani.

Prečiščena dela oceni ocenjevalna komisija, ki jo imenuje Glasbena Matica in katere član: so g. skladatelj Anton Lajovčič ter 4 člani, ki jih določi odbor Glasbene Matice, med njimi dva izmej profesarjev glasbene akademije ali srednje glasbene šole.

Ocenjevalna komisija ima pravico, da predlaže namesto dveh, več manjših nagrad do višine raziskanega zneska, aka pride do zaključka, da ni bilo predloženo primočelo, ki bi zasluzilo celotno raziskano nagrado. Tekmuje se posebej za godalni stavek, za orkester in posebej za mešani zbor. Nagrada se bosta podeleli na Vidov dan dne 28. junija t. l. Vse pravice do nagrjenih skladb si pridružuje Glasbena Matica v Ljubljani.

Zagonetna smrt še ni pojasnjena

Gornja Radgona, 4. januarja

V sredo, 3. t. m. je bila pri Negovi izvrena obdukcija trupla pok. Konrada Ketisja. Truplo je bilo namreč v tretki popolnoma trdo tako, da je bilo raztelesenje nemogoče ter se je moralo preložiti na drugi dan. Ugotovljeno je bilo, da je dobit Ketis strel strel v neposredno bližini, ker je bila leva spodnja čeljust oziroma zunanje lice precej močno ožgan, prestreljena pa tudi gornja čeljust, v možgani pa so bili najdeni drobci izstrelnih zrakal. Zlasti papirne krpice. Smrt je nastopila takoj ter bi bila vsaka zdravniška pomoč takoj po zadobiveni poškodbi zmanjšana.

V zvezi s tem je bil 30. decembra arretiran nekki H. Janez iz Negove, ki pa vsako

del obrazca... Dobro vem, da ga nima... pa mi je vendar ves čas pred očmi! Temen, kočem z globoko vrttimi, a živahnimi očmi, z ožkimi ustnicami, ki se piskajo smejo... zamolko tulijo, ali jetično pokljujejo... s škrbastimi zobmi, s siljastim nosom in bradic... s končastim banditskim klobukom na glavi... In na klobuku ima pripet čuden svetel znak... Burja, mi bili boj simpatični! Tako približno izgledala kakor naša gospodinja. Debeluška... s kratko piklasto jopico ter do tli segajočim, široko

Kaj vse naša banovina gradi

Na leto po 18,000.000 za ceste in mostove

Ljubljana, 5. januarja.
Zelo težko je nuditi popoln pregled nad stavbno delavnostjo na področju vse banovine; nihče o tem ne zbirja podatkov. Lahko sicer ugotovimo, kakšen znesek je bil investiran za javna in zasebna dela v posameznih mestih, n. pr. v Ljubljani predlanskim mestiščem, ki je bil v letoskih 45.370.000 din. lani 36.168.465 in letos do oktobra 40.70 milijona din med tem ko ne moremo zračunati skupne vrednosti vseh stavbnih del, zasebnih, državnih občinskih in samoupravnih na področju banovine. Važen je tudi že preglej samih banovinskih stavbnih del, pri cestah in mostovih, zato bomo navedli, kaj vse gradi in kaj je zgradila banovina v začnjih letih (od leta 1936), ter koliko znašajo stroški za posamezna dela.

Predvsem nas pa zanimata kako je razpredeleno cestno omrežje v naši banovini. Cestno omrežje je pri nas že precej gosto, vsekakor pa najgorješte izmed vseh pokrajij v državi. Na 100 kv. km odpade 3.8 km državnih in 25.8 km banovinskih cest. Dokler nista l. 1929 izšla zakona o državnih in samoupravnih cestah, so se ceste v Sloveniji delle na državne, deželne, okrajne komitatske, vicinalne, dovozne, subvencionirane občinske, vaške in gospodarske ceste. Tedaj smo imeli v Sloveniji 674.3 km državnih cest, 2471.43 km na Kranjskem in Koroskem, 1862.81 km okrajnih na Štajerskem in 122.07 komitatskih v Prekmurju. L. 1928 je bilo izločeno precej cestnih prog iz kategorije državnih cest, tako da je znašala dolžina državnih cest v naši banovini le

še 196.5 km

(prej 674.3 km). L. 1929 je pa zopet prislo do prevršanja cest v tudi v finančnem zakonu za sedanje proračunskega leta je določeno, da pridejo med državnih cest Številne proge. Tako je dožima državnih cest po uveljavljivosti novega zakona narasla najprej na 615.56 km, pozneje pa celo na 915 km. To omenjam predvsem iz razloga, ker banske uprave stremne, da pridejo vse cest pod državnino upravo. To je potrebno zlasti pri nas, kjer imamo izredno dolgo omrežje banovinskih cest. Zdaj je v Sloveniji 9.3% državnih cest, če prijedemo 50 km zgolj projektirane jadranske ceste (Ljubljana–Sušak). V Sloveniji je še vedno 13.36% banovinskih cest v državi ali 4090.51 km.

Po teh Številkah lahko sprevidimo, da vzdrževanje banovinskih cest ni lahko. Vzdrževanje banovinskih cest stane na leto okrog 20 milijonov din.

Začetek večjih del na samoupravnih cestah sega v leto 1920, ko so bili prvič odobreni proračuni oblastnih samouprav. Po sleh oblastnih samouprav je prevzela banovska uprava 1. decembra l. 1929. Nadaljevala je začeta cestna dela: omeniti je treba zlasti banovinski cest Begunje–Sveti Vid v logaškem okraju, dalje cesto Ljubljana–Litija–Radeče. Med večja dela spada tudi pohorška cesta Reka–Sv. Areh. Kmalu potem je gospodarska kriza zavrla skoraj vse dela, dokler n. bil ustavljena banovski bednostni fond. Sredstva banovskega sklada za javna dela in bednostna fonda.

znašajo na leto okrog 18 milijonov din.
Toliko torej banovina lahko porabi za tako imenovanja javna dela, kar je pa malo, ker je treba znesek deliti na 200 do 250 javnih del, tako da na poamezeno delo odpade povprečno le 72.000 do 90.000 din. Priponiti je treba, da je bilo na račun bednostnega fonda začetih mnogo del, ker so se morali ozičati predvsem na nezaposlenost v posameznih krajinah, ne pa to kaže na to, kje je katero delo potrebenje. Če bi hoteli končati vsa začeta dela, bi banovina potrebovala najmanj 200.000 din.

Oglejmo si glavna dela banovine na cestah in mostovih zadnja leta!

Največ stroškov bo zahtevala banovinska cesta I. reda Podvin–Lesce, ki je 6.3 km dolga. To je naša najboljša banovinska cesta, in sicer asfaltirana z betonsko podlagom in s posebno kolesarsko potjo. Čeprav je cesta že odprta za promet bovska dela Končana (po pogobi) prihodnje leto 1. junija. Vse stroške, in sicer

11.500.00 din krije banovina.

Če računamo, da je cesta dolga 6.3 km, tedaj znašajo stroški na kilometr okoli 1.825.398 din, kar kaže, da gre v resnicu za moderno cestno delo.

Med večja dela moramo prštaviti tudi preložitev banovinske ceste zgraditev nadvozov čez železnično linijo v mostu čez Savo v Mokrem logu v Bohinju. To delo je bilo končano letos in stroški so znašali 1 milijon 850.000 din. Precej je prispeval radovinski cestni oibor, 490.000 din in 270 tisoč din so dobili iz državnega fonda za javna dela. Na banovino je kljub temu še odpadlo nad milijon din stroškov.

Nad milijon din (1.192.000) so znašali stroški tudi za most čez Savo v Soteski (Bohinj) in za preložitev 665 m odseka ceste. Most je precej velik, saj razpetina

E. C. Bentley:

Skok skoz' okno*

ROMAN

— Da se vrneva k temu, kar ste mi pravkar povedovali, — je dejal Trent, — ali se je Manderson bal za življenje. Od katerih strani bi mu mogla prebiti nevernost? Tavan v temi.

— Ne mislim, da bi se bil bal, — je odgovoril Bunner zamišljeno. — Prej bi dejal, da je bil to samo strah ali pa sumnjenje, kar bo še najbolj verjetno. Starega bi bilo težko kaj prestrasil. Za svojo obrambo ni ukrenil ničesar, prej nasprotno. Zdele se je celo, kakor da goji željo, da bi čim prej prišel konec — če se je sploh kaj takega pripravljalo. Sedel je pred oknom knjižnice ponori, zr. je v tem in s svojo belo srajco bi bil imenita tarča tistem, ki mu je stregel po življenju. Vi niste živel v Ameriki. Vzemimo za primer pennsylvanske rudnike: tu je bilo trideset tisoč mož z ženami in otroci, ki bi bili porabili prvo ugodno priliko, da bi pognali kroglo skozi telo človeka, ki jih je sili h gladovanju in popuščanju. Trideset tisoč najpogumnejših izseljencev, gospod Trent. Saj so na svetu drzni ljudje, ki ubijejo človeka recimo šele čez leto dni, ko je že davno pozabil, kaj je prav za prav storil. V Idaho so pognali v zrak človeka, ki jim je bil pred deseti leti v New Jerseyu nekaj storil. Kaj mislite, da bi se taki ljudje ustavili pred Atlantskim oce-

18

anom? Biti pri nas velik trgovec je vedno združeno z nevarnostjo. Stari je to dobro vedel in vedno mu je bilo jasno, da ga ima na piki cela vrsta nevarnih tipov. Prepiram sem, da je nekako zvedel, da so mu nekateri od teh že za petami. Preseneča me pa to, da se jim je kar sam predal. Zakaj ni poskusil rešiti se, temveč je šel na vrt, da so ga včeraj zjuraj ustrelili.

Bunner je obmolknil. In nekaj časa sta sedela zatopljena v svoje misli pod temimi modrimi oblački dima. Potem je pa Trent vstal.

— Vaša kombinacija mi je čisto nova, — je dejal. — Povsem logična je in vprašanje je samo, da li se vsa dejstva ujemajo z njo. Ne sem izdati, kaj nopravljam za svoj list, povem vam pa tole, gospod Bunner. Prepiral sem se, da je bil zločin pripravljen in sicer izredno spretno. Vendar sem vam pa globoko hvalezen. O tem bova še govorila. — Pogledaj je na uro, — pričakuje me prijatelj. Ali greste z menoj?

— Ura je dve, — je dejal Bunner, ko je vstal. — Ob desetih zvečer v New Yorku. Ne poznate Wollstreeta, gospod Trent. Upajava, da ne bova videla nuj hujšega, nego se godi zdaj v tisti ulici.

V.

Morje je bučalo ob vznožju otočka. Solnce je zazivalo zemljo z žarki izpod sinjega neba, posutega z redkimi oblački. Trent, ki je slabo spel, je krenil že pred osmo k morju in v zalivku je skočil v čisto vodo. Med visokimi sivimi skalami je odplaval na morje, nekaj časa se je boril z valovi, potem se je

pa vrnil osvežen na obalo. Čez deset minut se je znova povzpel na pečino, nekaj časa rešen težkih misli o Mandersonovem umoru.

Tistega dne se je obravnaval umor pred sodiščem. Niti za korak ni bil prisel naprej v vsej stvari od trenutka, ko se je poslovil na cesti v Bishopsbridge od Američana. Popoldne je šel s Cupplesom v mesto in nakupil tam vsakojakih stvari, potem se je nekaj časa posvetoval s fotografom, slednji je pa odposlal brzjavko z odgovorom in zaprosil v telefonični centrali za informacije. S Cupplesom, ki ni kazal velikega zanimanja, ni govoril mnogo o tej stvari. O uspehih svoje preiskave in o načrtih, ki jih je snoval, sploh ni govoril. Po povratku v Bishopsbridge je napisal Trent dolgo poročilo za »Rekord« in ga izročil ondosthem dopisniku, da bi ga telefonico sporocil ostaneckemu času pa je porabil za razmišlanje.

Tistega jutra, ko se je povzpel na otoček, si je priznal, da niše nikoli naletel na takom zamotan in težak zločin. Čim več je razmišljal o tem v solnčnih žarkih novega dne, tem težja in tem bolj izizzavajoča se mu je kazala ta zadeva. Po cele ure se je ponotči ukvarjal s svojimi domnevami in opazovanji, ne da bi mogel zaspasti. V prekrasnem jutru, osvežen na telesu in duši po čistem morju, je videl mnogo jasneje zločinsko krvido in presenetil ga je nagib, ki ga je že slutil. Njegova vema je bila zopet podžigana. Upal je, da se bodo še tistega dne mreže zadrgnile. Dopoldne ga je čakalo mnogo dela in nestrpno je pritakoval odgovor na brzjavko, ki jo je bil prejšnji dan izstrelil v oblake.

Pot nazaj proti hotelu je zavijala ob grebenu čeri in se bližala kraju, ki ga je bil opazil, ko je že plaval v morju. Prisel je do vinkna ob strani in pogledal dol in pričakovanju, da bo od tod najlepši pogled na peneče se valove. Toda tam ni bilo skal. Nekaj čevljev pod njim je bil prostorček velik kakor soba, gosto zaraščen s travo in od treh strani zaprt s strmimi pečinami. Tik ob eni pečini je sedela žena. Z rokami je objemala kolena in njene oči so sledile dnu parnika tam daleč na morju. Sanjala je.

Ta žena se je zdela Trentu kot najkrasnejša slika, kar jih je kdaj videl. Profil njenega obrazca, čigra lica je bil veter pobarval zlahko rdečico, je bil izredno čist. Samo črne, nad nosom malone strnjene obrvi, so mu dajale nekaj resnejši izraz, ki ga je pa zopet blažila zaokroženost njenih ust. Nos je imela raven in izredno lepo oblikovan. Klobuk je ležal na travi kraj nje in veter se je pojgraval z njenimi gostimi temnimi kodri. Žena je imela na sebi črno obleklo, lepo in okusno. Bilo je jasno, da se je dobro spoznala na najstarejšo med vsemi umetnostmi, na umetnost oblačiti se.

Trent, ki se je presenečen za hip ustavil, je nadaljeval svojo pot nad njenim kotickom. Vprav, ko je stopal nad travnikom, se je žena naenkrat zganila. Izprožila je roke, pretegnila ude z mačjo gracioznostjo, dvignila počasi glavo in razprostrial roke, kakor da hoče objeti vso krasoto solnčnega jutra. Ni bilo dvoma, kaj je ta kretinja pomenila: to je bila kretinja osvobojenja, kretinja duše, ki lahko stopa naprej, uživa življenje in se morda veseli.

znašajo 36 m; konstrukcija je železobetonski vplet lok. To delo je bilo končano predlanskim poleti. Skoraj polovico stroškov je kril okrajni cestni oibor v Radovljici, 570.000 din.

stroški pa 622.000 din.

Ko že naštevamo dela v Bohinju, naj omenimo, da je bil predlanskim oktobra zgrajen tudi most čez Bistrico v Bohinjskem poloti. Skoraj polovico stroškov je kril cestni oibor v Radovljici. Delo je zahtevalo 202.000 din stroškov, ki so bili razdeljeni na polovico Konstrukcija je železobetonski dvočlenski lok z natezno vezjo in razpetino 42.5 m.

Precej velik most je bil zbetoniran letos tudi čez Polškovo pri Tržcu v ptujskem okraju. Konstrukcija je Gerberjeva nosilec čez dve polji po 17 m. Stroški so znašali 542.000 din.

Skoraj pol drug miljon din (1.450.000) din so znašali stroški za velika dela v Nazarji. Tam so preložili cesto v dolžini 478 m, zgradili 55 m dolg most čez Savinjo in 3 mostove po 8 m dolge čez jarke. Konstrukcija je železobetonski kontumirni mostovi. Dela so bila končana nedavno. Vse stroški so znašali 1.100.000 din.

Cestni oibor je prispeval 700.000 din, država 40.000, ostanek pa banovina. Precej večje delo je pa cesta Reka–Sv. Areh v dolžini 14 km in 5 m široka. Gotova je bila leto. Stroški so znašali 4.800.000 din. Precej je prispevala banovina, 1.500.000 din, 300.000 država, največ pa okrajni cestni oibor v Mariboru, 3 milijone din.

Stroški vseh naštevnih del znašajo 39 milijonov 442.000 din. Seveda pa se razdele na več let. Toda pri tem moramo upoštevati, da je bila na Gorenjskem na Dolinskem poleti na cesti Škocjan–Smaretja čez Raduljo pri Zagolu. Stroški so znašali 252.000 din in polovico pa je prispeval novomeški cestni oibor.

Večja dela so bila na Gorenjskem na Dravogradu, so zgrajeni na Ivanji vasi, občina Mirna peč, lani oktobra most čez Temenico in preložili pod km ceste (Mirna peč–Dobrnič). Konstrukcija mosta je bila na vremenu razpetino 12.6.

stroški so znašali 396.000 din.

Polvico je prispeval novomeški cestni oibor. Podoben most so zgradili predlanskim poleti na cesti Škocjan–Smaretja čez Raduljo pri Zagolu. Stroški so znašali 252.000 din in polovico pa je prispeval novomeški cestni oibor.

Preložitev ceste v Zelezinem, brežiški okraju, cesta Vojnik–Smartno (Celje); cesta Vršnko–Lipa (Celje); cesta Sv. Jurij–Rebre (Celje); preložitev ceste čez Tančo–Gornjeklje (Celje); cesta Sv. Ozbolt–Kapija (Dravograd); cesta Jamnik–Kropa (Radovljica); cesta Jereka–Koprivnik (Radovljica); cesta Srednja vas–Uskovnica (Radovljica); cesta Trbovlje–Zagorje (Litija); cesta Ljubljana–Litija–Radeče (Litija); cesta Kraljevec–Sv. Jurij (Litomer); cesta Ivanjce–Negova (Litomer); cesta Cajnarje–Ravnik (Logatec); cesta Drašiči–Krmacina (Metlika); cesta Žužemberk–Selo–Radohova vas (Novo mesto); cesta Sv. Barbara–Zavre (Ptuj); cesta Šoštanj–Sv. Vid–Crna (Slovenj Gradec in Dravograd); cesta Podroš–Sorica–Danje (Škofja Loka); most čez Sečko goro v Doleni vasi (Škofja Loka); Lesično–Virštanj–Golobinjek (Smarje); preložitev ceste v Skopnem (Smarje); preložitev ceste v Guštanju (Dravograd); cesta Dritja–Kandrše (Kamnik); Struge–Vrbavec (Kočevje); cesta Gora–Golek (Krško); cesta Slov. Bistrica–Opotnica (Konjice); cesta Rob–Krvava peč (Kočevje); cesta Nova Šifta–Travna gora (Kočevje) itd.

Banska uprava investira v podobna dela na leto povprečno po 18 milijonov din. Sredstva se stekajo iz banovinskega bednostnega fonda, banovinskega fonda za javna dela in iz raznih investicijskih posojil.

Trboveljske občinske zadeve

Važni socialni in upravni sklepi, storjeni na zadnjem seji občinskega oibora

Trbovlje, 5. januarja

Zupan se je dotaknil tudi nedavnega mezdnega gibanja delavcev ter apeliral na treznost ter preudarnost delavcev, ki naj v teh izrednih časih ne trakti svojih sil brez potrebe. Odbornik Pliberšek se je zahvalil predsedniku za vzpodbudne besede v prid delavstvu ter naprosto župana in podzupana, da po potrebi posredujeva v prid delčinam ki bi bile prizadete. Župan je obljubil posredovati seveda le teda, če bi sponzor, da je to upravičeno in res potreben.

V nadaljnjih izvajanjih se je poročalo o blagajnici poslovanju v septembru, oktobru in novembру 1939. Predsednik g. Piščak pa je dal poročilo o preložitvi blagajničnih vostil. Mirno je stop

Ko bi se odprlo skladišče Rdečega križa

Mnogi Ljubljaničani sploh ne vedo zanj — V njem se kupiči blago samo za izredne prilike

Ljubljana, 23 decembra.

Vrata velikega skladišča banovinske organizacije Rdečega križa v Ljubljani se široko odpirajo, ko dojeti dejelo velka nesreca. Najbolje bi bilo, da bi se odpirala samo, ko v skladišču dovajajo blago, da izpopolnijo zalog, da bi nas n-kdar ne obiskovalo velejne nesreče. Toda izkušnje in razum nam velejajo računati z neprizakovanimi, neveselimi dogodki, zavedati se moramo, da se velik del življenja posameznikov in narodov sestoji iz žalostnih dñi, trpljenja in nesreč. In trpljenje je najhujše, če nismo bili pripravljeni nanj, če nismo racunali z njim ter ga nismo mogli ublažiti, ko nas je doletelo. Misel na trpljenje, na mračne prihodnje dñi je sicer neprizetna, vsi ljudje smo v tem pogledu več ali manj enaki, vsi si slikamo bodočnost navadno vselej lepo kakšna bo, izgobljemo se mračnih skrb in misli, ter se ložimo, saj ne bo tako hudo! Takšen optimizem je pa prav za malomarnost, ki se lahko kruto maščuje. Ko nastopijo nenadno slabí časi, ljudje šele začno skrati krvice, zvratijo kriivo po vrsti na vse, samo sam je nihče noče prevezeti. Človeku se zdi, da bi nas moral nekaj neprestano opozarjati, naj bi bili budni, naj bi skrbeli za prihodnje dñi, misili na to, da mora biti človek vedno pripravljen na najhujše, če hoče, da ne postane žrtve najhujšega. Morda bi bilo prav če bi na pr na vsakem koraku na to opozarjal emblem Rdečega križa ali karkoli drugega. S tem ni rečeno, da moramo postati vsi miračniki, temveč, naj bi ne bili vsi lahkomiselniki, brezkrbni, ki jim je svet naprej od lastnega nosu deveta brig.

Da, najbolje bi bilo, če bi nam nikdar ne bilo treba misliti na to, da časi niso nikdar tako slabi, da bi ne mogli postati še slabši; da je človek še vedno izraza naravnih sil ter da mora biti vedno pripravljen na elementarno nesrečo; da se človeštvo še ni spremetalo ter so vojne še vedno mogoče. Prav v teh časih imamo pogosto dovolj povoda razmisliti o skrbjo o bodočnosti. Zato je najbrž potrebno opozoriti tudi na to, kako so n-potrebna takšna skladišča, kakšno ima naš Rdeči križ. Iz nekaterih razlogov ne moremo natančno opisovati, kaj vse vsebuje skladišče Rdečega križa na Ljubljanskem polju, lahko pa naglasimo, kako silno potrebno bi bilo, da bila takšna skladišča še streljine, večja in čim bolj polna. Da bi res vsebovala dovolj vsega, kar bi potrebovali, če bi nas doletela kakšna koli velika nesreča, ko bi bilo treba pomagati množicam, — bi morali pomagati vsi. Vsi smo tudi dolžni pomagati. Javnost je treba pač opozoriti, da se takšna skladišča ne polnijo sama od sebe ter organizacija, ki mora prevezmati izredno težke in odgovorne naloge v mirni dobri in med vojno, nima nikdar preveč denarja in ne materiala.

Ze zato je potrebno marsikoga spomniti na ljubljansko skladišče Rdečega križa, saj zanj ne vedo celo mnogi Ljubljaničani. Sicer bi kakšna posebna popularnost ne bila umesna, toda ljudje bi se vseeno naj zanimali, kaj takšni oskidišči lahko nuditi v primeri potrebe in kaj bi Rdeči križ potreboval. Dovolj znane so razne manjše socialne akcije krajevnih odborov Rdečega križa, akcije, ki že same na sebi dovolj dokazujejo, da ima ta miroljubna socialna organizacija vedno mnogo dela, ki pogosto presega njene sile. Njena najpomembnejša naloga je pa nedvomno, da se pripravlja neprestano na načinu čase, da skrb, kako bo pomarača ljudem, ko bodo potrebovali najbolj njenomo.

Zgodovina skladišča našega Rdečega križa je zelo zanimiva. Marsik je najbrž ne ve, da je bilo postopno sezidano že za namente avstrijskega Rdečega križa v predzadnjem desetletju prejšnjega stoletja. Tisti kraj na Ljubljanskem polju je budi med meščani dolgo več ali manj upravljen strah; silno so se bali smodnišnice in nekateri so celo trdili, da bi bila Ljubljana vsa v razvalinah, če bi kaj eksplodiralo. Se preden so dosegli druga skladišča za nevarni smodnik, je bil strah pri mnogih moščnikih premagan in zdat s-časom najnovejše ultice, že skoraj tik do v-kh pustih skladišč. Med njimi se zdi skladišče Rdečega križa skromno poslopje, vendar je precej veliko, 48 m dolgo in 11 m široko. Samo rdeči križ na končnem predelu nad vratni izdaji, kaže namenu služi poropile. Avstrijski Rdeči križ je imel za skladišče razen tega poslopja še tri barake Dörkerjevega tipa. Ena teha barak služi zadnja leta otroški počitniški koloniji v Modrušu.

Po vojni je naša džavnina uprava misli, da ji pripada tudi sklad še Rdečega križa kot vojni plen. Toda pri nas je tedaj deloval Rdeči križ kot naslednik organizacije Rdečega križa na Kranjskem in si je tudi lastil poslopje na Ljubljanskem polju. Razno blago je imel RK medtem spravljeno v treh skladiščih, v gradu v baraki na letališču v Šiški in v starem vojaškem skladišču ob Narodnem domu. Predsednik dr. Krejci si je mnogo pizadeval, da je bilo skladišče na Ljubljanskem polju končno izročeno Rdečemu križu. L. 1926 so tja prepeljali material kolikor jem ga pač še ostalo po vojni in pomognih akcijah v tistih hudih letih. Inventar je bil nekaj časa razkoljen po mestu tudi še v drugih prostorih. Staroga avstrijskega materiala so prevzeli toliko, da so z njim napomnil veliko posponje Alojzija. Takrat Alojzija niso uporabili semeniščnik.

Ena največjih pomožnih akcij našega Rdečega križa po prevratu je bila nedvomno, ko so l. 1919 poslali za srbske oroke v Beograd 9 vagonov raznega blaga.

Ko so dobili primerno poslopje za skladišče na Ljubljanskem polju, je bila zalog kaj smalu lepo urejena. Poslopje je še vedno dobro ohranjen, čeprav je zastarelo in v marsikatem pogledu nikakor ne vzorno. Da se material ne kvaril, ne rjavil in da misli ne uničevalo posteljnino in raznega drugega blaga, ima upravitelj Anton Jagodic vedno dovolj posla. Na svoje skladišče je pa lahko tudi upravil, da je zato dobro urenil, je treba pribrojati v veliki meri njevi veliki braki, saj je upravitelj že od l. 1921 skladišče avstrijskega Rdečega križa, to se pravi, da že 47 let bdi nad zalogami miroljubne organizacije. Mnogo ve povedati iz svojih bogatih izkušenj izva svetovne vojne. Nikdar ni mogel zatajiti smačja socialnega delavca, ki misli vedno

le na svojega bližnjega in marsikdo, ki ga je Jagodic s svojim posredovanjem rešil smrt: v prvih strelskih jarkih, se ga hvalje spominja. Nad 70 let je star, a zdi se, da se v zadnjem četrtek leta po vojni še postal vse tudi ni mnogo spremenil v skladišču; še vedno vladajo blago, da izpopolnijo zalog, da bi nas n-kdar ne obiskovalo velejne nesreče. Toda izkušnje in razum nam velejajo računati z neprizakovanimi, neveselimi dogodki, zavedati se moramo, da se velik del življenja posameznikov in narodov sestoji iz žalostnih dñi, trpljenja in nesreč. In trpljenje je najhujše, če nismo bili pripravljeni nanj, če nismo racunali z njim ter ga nismo mogli ublažiti, ko nas je doletelo. Misel na trpljenje, na mračne prihodnje dñi je sicer neprizetna, vsi ljudje smo v tem pogledu več ali manj enaki, vsi si slikamo bodočnost navadno vselej lepo kakšna bo, izgobljemo se mračnih skrb in misli, ter se ložimo, saj ne bo tako hudo! Takšen optimizem je pa prav za malomarnost, ki se lahko kruto maščuje. Ko nastopijo nenadno slabí časi, ljudje šele začno skrati krvice, zvratijo kriivo po vrsti na vse, samo sam je nihče noče prevezeti. Človeku se zdi, da bi nas moral nekaj neprestano opozarjati, naj bi bili budni, naj bi skrbeli za prihodnje dñi, misili na to, da mora biti človek vedno pripravljen na najhujše, če hoče, da ne postane žrtve najhujšega. Morda bi bilo prav če bi na pr na vsakem koraku na to opozarjal emblem Rdečega križa ali karkoli drugega. S tem ni rečeno, da moramo postati vsi miračniki, temveč, naj bi ne bili vsi lahkomiselniki, brezkrbni, ki jim je svet naprej od lastnega nosu deveta brig.

Da, najbolje bi bilo, če bi nam nikdar

drobnariji, ki ne zavzamejo mnogo prostora. Vendar s tem ni rečeno, da je česa prevet. Zaloga se izpopolnjuje in delno obnavlja stalno od leta do leta. Material posilja glavni odbor Rdečega križa iz Beograda. Kolikor mogoče ga nabavijo tudi banovinski odbor, a sreča se skromna. Včasih naneče prilika, da je to ali ono naprodaj »pod roko«. Skrben upravitelj ne zamudi nobene prilike, ko zve za dober priložnostnega nakupa.

Morda je indiskretnost, ki pa ne bo nikomur škodovala, če izdam, da so bili ljudje prejšnje čase mnogo radodarnejši. Zdaj so mnogi brez razumevanja za plemenite smotre Rdečega križa, zato je težko napomniti večje skladišče, ki bi se odprlo v primeru potrebe vsem. Tedaj bi se obrnili pogledi marsikoga proti njemu, mogoči bi prizakovali pomoč, najbrž tudi nekateri, ki zdaj žive v izkušnji. Pri nas so zdaj silno redki ljudje, ki se spominjajo, da so bili v primeru potrebe vsem. Toda pri tem je zelo zanimivo, da nomadski narodi sploh ne poznavajo jetike in razen tudi obolenja na vrhuncu (na Vrhniku, in sicer 65.7% medtem ko v Senožetih ni bil okužen noben otrok) povprečno znača okuženost v ljubljanskem okrožju 21.4% in je torej precej velika. Najmanj otrok je okužen z bolezensko kajo jetke vzdol Save, kakor rečeno, v Senožetih sploh ni jetike, v Zagorici pa n-je. Novi otrok je izredno velik, kompletno opremo treh bolnic in zlasti nov sanitetni avtomobil, zelo praktičen izdelan po sodobnih izkušnjah. Kljub spremnosti upravitelja bi skladišče naštržne moglo prevzeti mnogo več blaga, razen

bora, dalje pomagajo pogosto z marsikom ob povodnjih in podobnih elementarnih nesrečah prebivalstvu itd. Samo skladišče pa ne služi vedno le zbiranju zalog: tako ga je n. pr. ljubljanski krajevni odbor začasno uporabljal l. 1932 za shrambo oblik, perila in obutve za nezaposplene. Dovolj tudi ni, da je blago zbrano in zloženo v skladišči, vse je treba dvakrat na leto preložiti, osnati ter prezračiti in zopet urediti, kar nedvomno ni majhno delo.

Zelo priporočljivo bi bilo, da bi marsikdo misli na to, kako hitro se lahko takšno skladišče izprazni v času, ko bi se moralis njegova vrata odpreti na stežaj. Dolgo je treba zbirati, da se nabere vsaj toliko, v primeru potrebe bi pa bilo vsega malo, premalo. Zato bi morali vsi misli s mnogo večjo skrbjo na prihodnost, ki je ne poznamo. Zdaj bi lahko storili marsikaj, vsak po svojih močeh. Nič ne ve, kdo bo potreboval pomoc, a verjetno, da jo bo potrebovala večina, če že ne slemherni. Da, samo pomislite na čas, ko bi se odprlo skladišče Rdečega križa!

Nekako tesno postane človeku sred vseh teh mrtvih reči v skladišču Rdečega križa, reči, ki na takoj pozornost govorijo s svojim posebnim jezikom. Nekaj je v vsem tem — pretečega, neizprosnega kakor same stvarnost. Upravitelj skrbova zakepa Siroka vrata, potem pa še enkrat poskuski kljuko. Za temi vrati je zaklenjene nekaj tako dragocenega kakor je samo človeško življenje.

Blagoslovjeni kraji v Sloveniji

kjer ne more biti jetike

Ljubljana, 23 decembra
Ali veste, da so v Sloveniji kraji, kjer nihče ne oboli za jetiko? To presemtljivo odkritje, ki je največjega pomena za zatrjanje jetike zasluži največjo pozornost, zlasti še, ker nam odkriva hkrati najcenejše zdravljenejetičnih bolnikov.

JETIKA SOCIALNA BOLEZEN?

Strokovnjaki so dolgo mislili — in še vedno so nekateri tega mnenja — da je jetika predvsem socialna bolezne; to se pravi, obolenja zavise od socialnih razmer: čim nji je življenski standard ljudi, tem bolj so podvrženi jetiki. Po tem takem bi moral biti največjetičnih tam, kjer ljudje žive v najbolj primitive splošnih in zdravstvenih razmerah. Toda pri tem je zelo zanimivo, da nomadski narodi sploh ne poznavajo jetike in da za jetiko umirajo tudi mnogi bogati ljudje, ki stanujejo v lepih stanovanjih. Zdaj strokovnjaki poznavajo že globlje vzroke jetike. Taiti sicer ne morejo, da zavise obolenja za jetiko tudi od socialnih razmer. Marsikdo bi najbrž ne podlegel jetiki, če bi ne živel v bedi. Vendar s tem nismo odgovorili, kajti doslej še ni nihče pojasnili pravega vzroka jetike.

ZAKAJ OBOLEVAVO TUDI BOGATI?

Dr. Lapaine se dalje sklicuje prav na podatke dr. Ramzina o veliki umrljivosti za tuberkulozo med beograjskim grafskim dežavstvom, češ da jih ne moremo pristevati med najrevnejše, saj je znano, da so kvalificirani delavci sorazmerno dobro plačani. Ce je jetika socialna bolezne, bi morala biti največja umrljivost med najrevnejšimi plastmi prebivalstva. Zanimivo je tudi, da po razpravi Mančeviča vladajo vpravobupne zdravstvene razmere, kar se tiče higiene ter snage, v dveh občinah v okolici Skoplja. Umrljivost otrok je izredno velika, vendar je zelo malo oboleni za jetiko med otroki. Dalje je značilno, da nomadski narodi ne poznavajo tuberkuloze, a ko se stalno naselijo in bivajo v primitiveh količah, začno naglo izumirati prav za jetiko.

PREPOVEDATI JE TRTRA KLETNA STANOVANJA

Po vsem tem prihaja pisec do sklepa, da je stanovanjska kultura nedvomno eden pomembnih činiteljev pri obolenjih za jetiko. Zato naglaša, da bi bilo treba zakonsko prepovedati kletna stanovanja. Zaradi velikega števila obolenj za tuberkulozo, ki je marsikje endemična, bi na naši državi ne smeli posneti zdravstveni predpis, da so nekateri industrijski obrati, tobačne, tekstilne in kovinske industrije, posebno nevarni zdravstveni delavci v prejšnje čase so v njih delavci še mnogo bolj obolevali za jetiko. Cerkev je zelo malo oboleni za jetiko med otroki. Dalje je značilno, da nomadski narodi ne poznavajo tuberkuloze, a ko se stalno naselijo in bivajo v primitiveh količah, začno naglo izumirati prav za jetiko. Dr. Lapaine je bilo jetika imenovan kot poklicna bolezne, n. pr. tiskarska, krošarska, kamnoseška, učiteljska itd. Dalje umrljivost za jetiko upada v razpolovno sportnega gibanja. Toda pri tem je treba opozoriti, da je televodab v zaprilih prostorih skoličnega in dežavnega televodab v zaprilih prostorih preveden, da so nekateri delavci v prejšnje čase so v njih delavci še mnogo bolj obolevali za jetiko. Cerkev je zelo malo oboleni za jetiko med otroki. Dalje je značilno, da nomadski narodi ne poznavajo tuberkuloze, a ko se stalno naselijo in bivajo v primitiveh količah, začno naglo izumirati prav za jetiko. Dr. Lapaine je bilo jetika imenovan kot poklicna bolezne, n. pr. tiskarska, krošarska, kamnoseška, učiteljska itd. Zaradi umrljivosti za jetiko upada v razpolovno sportnega gibanja. Toda pri tem je treba opozoriti, da je televodab v zaprilih prostorih skoličnega in dežavnega televodab v zaprilih prostorih preveden, da so nekateri delavci v prejšnje čase so v njih delavci še mnogo bolj obolevali za jetiko. Cerkev je zelo malo oboleni za jetiko med otroki. Dalje je značilno, da nomadski narodi ne poznavajo tuberkuloze, a ko se stalno naselijo in bivajo v primitiveh količah, začno naglo izumirati prav za jetiko. Dr. Lapaine je bilo jetika imenovan kot poklicna bolezne, n. pr. tiskarska, krošarska, kamnoseška, učiteljska itd. Zaradi umrljivosti za jetiko upada v razpolovno sportnega gibanja. Toda pri tem je treba opozoriti, da je televodab v zaprilih prostorih skoličnega in dežavnega televodab v zaprilih prostorih preveden, da so nekateri delavci v prejšnje čase so v njih delavci še mnogo bolj obolevali za jetiko. Cerkev je zelo malo oboleni za jetiko med otroki. Dalje je značilno, da nomadski narodi ne poznavajo tuberkuloze, a ko se stalno naselijo in bivajo v primitiveh količah, začno naglo izumirati prav za jetiko. Dr. Lapaine je bilo jetika imenovan kot poklicna bolezne, n. pr. tiskarska, krošarska, kamnoseška, učiteljska itd. Zaradi umrljivosti za jetiko upada v razpolovno sportnega gibanja. Toda pri tem je treba opozoriti, da je televodab v zaprilih prostorih skoličnega in dežavnega televodab v zaprilih prostorih preveden, da so nekateri delavci v prejšnje čase so v njih delavci še mnogo bolj obolevali za jetiko. Cerkev je zelo malo oboleni za jetiko med otroki. Dalje je značilno, da nomadski narodi ne poznavajo tuberkuloze, a ko se stalno naselijo in bivajo v primitiveh količah, začno naglo izumirati prav za jetiko. Dr. Lapaine je bilo jetika imenovan kot poklicna bolezne, n. pr. tiskarska, krošarska, kamnoseška, učiteljska itd. Zaradi umrljivosti za jetiko upada v razpolovno sportnega gibanja. Toda pri tem je treba opozoriti, da je televodab v zaprilih prostorih skoličnega in dežavnega televodab v zaprilih prostorih preveden, da so nekateri delavci v prejšnje čase so v njih delavci še mnogo bolj obolevali za jetiko. Cerkev je zelo malo oboleni za jetiko med otroki. Dalje je značilno, da nomadski narodi ne poznavajo tuberkuloze, a ko se stalno naselijo in bivajo v primitiveh količah, začno naglo izumirati prav za jetiko. Dr. Lapaine je bilo jetika imenovan kot poklicna bolezne, n. pr. tiskarska, krošarska, kamnoseška, učiteljska itd. Zaradi umrljivosti za jetiko upada v razpolovno sportnega gibanja. Toda pri tem je treba opozoriti, da je televodab v zaprilih prostorih skoličnega in dežavnega televodab v zaprilih prostorih preveden, da so nekateri delavci v prejšnje čase so v njih delavci še mnogo bolj obolevali za jetiko. Cerkev je zelo malo oboleni za jetiko med otroki. Dalje je značilno, da nomadski narodi ne poznavajo tuberkuloze, a ko se stalno naselijo in bivajo v primitiveh količah, začno naglo izumirati prav za jetiko. Dr. Lapaine je bilo jetika imenovan kot poklicna bolezne, n. pr. tiskarska, krošarska, kamnoseška, učiteljska it

Največja izbira načinov peres, albumov, neceserjev, etuijev in trebščin. Posebnost: pisemski numeratorjev, registratorjev, vseh modernih pisarniških po-papir vseh vrst in vseh nanc

BARAGA V NEBOTIČNIKU VODI ŠE VEDNO

NOVO MESTO

Telefon št. 45

JOSIP PENCA

Veleblagovnice po novem letu dovoljene

Kakšne utemeljene pomisleke proti njim bi bilo treba upoštevati

Ljubljana, 5. januarja
Veleblagovnice ali trgovske hiše so veliki trgovski obrati, kjer lahko kupite najrazličnejše blago nenavadno »ponenči«. To so neke vrste velike trgovine z mešanim blagom s stalno razprodajo blage kajti na prvi pogled se zdi, da je vse naprodai po posebnih priložnostnih cenah. Pri nas večina ljudi še ne pozna pravih veleblagovnic, ker doslej še niso bile dovoljene. Vendar pa imamo že nekaj trgovskih hiš, ki so se razvile postopno do precej podobnega trgovskega obrata.

Doslej pri nas ni bilo dovoljeno ustanavljanje veleblagovnic po uredbi, ki je veljala do novega leta. Ker in državi že posluje nekaj »magazinov«, ki so bili ustanovljeni pred preopredojem, je bila nevarnost, da bi družbe začele ustanavljati podružnice tudi v manjših mestih. Zdaj obratujejo veleblagovnice samo v Beogradu in Zagrebu. Kljub vsemu prizadevanju trgovcev so v Beogradu prodri lastniki veleblagovnic, da zdaj poslujejo nemoteno. Trgovci so si prizadevali da bi bla veljavnost uredbe o veleblagovnicah podaljšana po novem letu, a brez uspeha. Zdaj zavisi samo od bana, ki lahko dovoli ustanoviteve veleblagovnic, ali bo ustrezeno trgovcem ali ne.

Konzumenti, ki niso primerno poučeni se seveda vprašajo, zakaj so trgovci tako hudi nasprotniki veleblagovnic. Pravilo celo da trgovci ne privoščijo konzumentom, naj bi kupovali nekoliko ceneše. Vendar je treba zahtevatev trgovstva presojati stvarnejše. Trgovci se predvsem sklicujejo na to, da veleblagovnice privabljajo konzumente z nizkimi cenami, ker imajo le slabše blago. Konzumenti ki ne pozna dobro blaga obračajo zaradi tega trgovcem hrbot in kupujejo v svojo skodo v veleblagovnicah. ki so navadno v rokah velekapitala.

Trgovci teh trditve pač niso izvili iz

tre Blago v veleblagovnicah je v resnici vereno. Vražanje je, če je vredno vajete cene. Konzumenti ne morejo utrpeti velike škode, če veleblagovnic ni, ak se že oziramo zgolj na interes konzumentov. Upoštevati pa moramo, da je trgovstvo precej številom stan dober davkopalca, ki bi bil z veleblagovnicami zelo prisaden. Vsekakor je treba braniti interes trgovcev predvsem četudi bi bili nekoliko prisadeni: čim konzumenti — a zdi se, da bi v tem primeru ne bili —, potem se šele zavzemati za dvomilne veleblagovnice. Ne smemo tudi nikdar pozabiti, da je trgovstvo vedno pripravljeno pomagati pri vseh plemenitih nacionalnih in socialnih akcijah. Nai mimo grede cimerimo, da je slovensko trgovstvo zbralo nad 100 000 din za slovensko obmejno štoto. Trgovstvo je konstruktiven element, ki se dobro zaveda dolžnosti do javnosti. Ce bi trgovstvo odreklo vselej ko nastavljamo apele na javnost, bi večina apelov ostala, glas vpjoteca v puščavi.

Verjetno je da so režijski stroški v veleblagovnicah nekoliko nižji, kakor v manjših trgovinah in da je mogoča pridajti nekoliko ceneje že če ker veleblagovnice kupujejo blago v večjih količinah. Verjetno je da tudi da je mej gradam kolikor tolko solidnega blaga skritega tudi mnogo slabega, ki nikakor ni vredno toliko kakor je ocenjen. Najbrž je bil oškodovan že marsikateri kupec v veleblagovnicah, ker ga je zaveča nizka cena. Sicer pa to vedo sami konzumenti najbolje. Menda ni treba več razskovati razlogov, ali so veleblagovnice potrebne ali ne. Oblasti in konzumenti imajo menda že dovolj skušen in bodo že presodili, ali je umestno pospeševati ustanavljanje veleblagovnic ali omreževanje. Naglasiti je pa treba, da je treba pri odločanju o veleblagovnicah upoštevati vselej tudi predloge in interese trgovstva.

Ljubljanski šahovski klub zopet državni prvak

V finalu za državno klubsko prvenstvo je premagal Novosadski šahovski klub v razmerju 4 in pol : 2 in pol

Ljubljana, 5. januarja.

Ves prejšnji teden je v Ljubljanskem šahovskem klubu vladala velika živahnost — znamenje, da stoji klub pred težko preizkušnjo, finalom za državno prvenstvo. Odborniki so imeli tudi brige s postavo tekmovalnega moštva in kakor povsod v prejšnjih merti tudi glede finančnih vprašanj, tekmovalci pa so svojo skrb za klub kazali z intenzivnejšim treningom. Eni kot drugi pa so vedeli, da ne grepri tekme samo za prestiž klubja, temveč tudi za prestiž Ljubljane kot enega od šahovskih središč in v širšem pogledu tudi za prestiž slovenskega saha. Tekma je končana. Mirne veste lahko rečemo, da ni nikomur žal za vložen trud, za prestante skrbi, saj je Ljubljanski šahovski klub nad svojim zadnjim konkurentom Novosadskim šahovskim klubom zmagal v razmerju 4½ : 2½ pri eni nedokončani partiiji. Klubsko državno prvenstvo je tako prišlo iz Beograda, ki ga je lansko leto izigral Ljubljani, nazaj v Slovenijo, nazaj v Ljubljanski šahovski klub, ki je imel mnogo let ta našajno v rokah velekapitala.

Ekskurzijo v Novi Sad je vodil predsednik kluba prof. dr. ing. Kasal. Na starega leta dan so odpovedali šahisti v Novi Sad. Mnogo upanja so nosili s seboj, popolnega zaupanja v zmago pa niso mogli imeti.

NAJLEPŠE BOŽIČNO DARE

Ravljen: ZGODE BREZ GROZE

Klabund: PJOTR - RASPUTIN

Ravljen: ČRNA VOJNA

Thompson: SIVKO

Majerićeva: RUDARSKA BALADA

Broširana knjiga stane 10.— din.

Vezana knjiga stane 15.— din.

ZALOŽBA »CESTA«
LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 8

Predilnica za volno in bombaž in tovarna za izdelovanje trakov

LASTNA BARVARNA

Apretura za izdelovanje žimnate preje

črni v damskem gambitu več kot izenačil igro. Stal je zelo ugodno. Na tretji deski je prof. Gabrovšek izkoristil majhno otvorenino napako Canjija, osvojil kvalitetno in samo še čakal na realizacijo materialne prednosti. Na četrtem deski je Sikodek v italijanski partiji kot črni s solidnim igro onemogočil dr. Iliću, znanem kot zelo ostrom igralcu, vsak napad. Za impulzivnega igralca kot je dr. Ilić pomeni taksi ugotovitev prav za prav že poraz. Dr. Gabrovšek je edini imel zaradi majhne napake v otvorenju malo neugodnejšo pozicijo. Računal jo na njegovo odpornost pa smo še vedno upali, da bo končala partija vsaj neodločeno. Gerzinč si je kot črni v damskem gambitu izigradel lepo končnico stolpov, nasprotnik mu je ponovno ponujal remi, toda ponudbe ni kazalo sprejeti, dokler ostale partie ne pridejo v zrejšo fazo. Novinka v medmestnih tekmovanjih sta Milnar in Slokan ugodno presenetila z odlično igro. Milnar si je v francoski otvoriti priboril kvalitetno, tako da za njegovo partijo nismo imeli skrbi: Slokan je v indijski otvoriti kot črni močno preigral Atanackovića in z matnimi pretnjami pridobil dva kmeta.

Po tako stoječih partijsah sodeč smo že pričakovali zmago vsaj v razmerju 5 : 3. Toda ne hvale dneva pred večerom. Po preteklu dveh naslednjih ur se je bajna sreča obrnila v nasprotniku. Milan Vidmar je po vsej sili igral na zmago. Polagal je na prostega kmeta, zanemaril ostalo pozicijo. Prisel je v končnico z vsemi kmetoma manj, toda z raznobarnimi tekači. Partija se do kraja ni premaknila z mrtve točke. Morala bo v oceno J. S. S. V najugodnejšem slučaju bo Vidmar dosegel remis. Prof. Gabrovšek je po treh urah dobil prvi partijski, toda kmalu zatem je moral predati Gerzinč, ki je v remis posiciji prenasnilo igral za zmago. Preinfalk ni svoje ugodne pozicije mogel dovesti do zmage in sprejel remis. Poraz dr. Gabrovška je našlo skrb še povčetal, dasi je Sikodek kmalu za tem v zelo lepem stilu pristill dr. Ilića na predajo. Pri stanju 2½ : 1½ za nas je bila tekma prekinjena. Ocenitev nedokončanih partijs je obetala rezultat 4½ : 3½, če se seveda ne pripeti kakšna nesreča. Partije so pa naši v nadaljevanju igrali kot je treba, s sigurnostjo in preciznostjo. Milnar je dobil, Slokan pa prekinivil svojo premič kmetov izpeljal do zmage in s to zmago je bil match že dobljen. Globoko smo se oddahnili in čakali le še izida partije Vidmar-Bröder. Kot smo že omenili, do

rezultata ni prišlo. Je pa izid glede zmage neobstilen.

Zmaga v tej tekmi je morda zadnja v tej obdobji. J. S. S. bo reorganiziral izvedbo klubskih tekmovanj. Verjetno se bodo tekmovanja vršila v ozemju obsegu. Se strani je treba L. S. K. se posebej čestitati. Sam savezni tajnik g. Mirko Magdić je poudarjal, to dejstvo predsednik prof. dr. ing. Kasalu še posebej nadzdravil k zmagi.

Iz Zagorja

Kolesarji in vozniki morajo pričiviti svoja vozila na predpisanih tiskovinah do konca tega meseca. Kolesarjev je v naši občini okrog 700, stroški prijave znašajo 16 dinarjev. Da ne bo zastoj, naj prizadeti podajo prijave takoj in naj ne čakajo zadnja.

Prestanek državljanstva. Ker se v našo občino pristojni ruder Knez Vincenc, rojen 1851 iz Potoške vasi in njegova žena Jožeta roj. Hočevar, že nad 30 let načratajata v Essenu v Nemčiji, Jim je po § 28. prestalo državljanstvo.

Sapkanje po cestah je menda povsod, jaka priljubljen sport in tako tudi pri nas ni izjeme v tem pogledu. Večina klancev je zdrgnjenski do živoga in drsne predstavljajo stalno nevarnost solidnijšim pešcem. Občina je zdaj prepovedala vsako drsjanje, mladina pa se je preselila v svobodno cono na polozne travnike in rebrje, kjer gre živžvd vzdolja do poznega mračja, da je veselje gledati. Prav je, da ima naša mladina, ki ima za seboj težke dneve prestane krize, tovrstno zabavo, ki krepi in razveseli.

Sveti trije kralji, male kolednički potujejo tudi po naši dolini v številnih izdeljih. Ognjeni v papirnatih plaščih, z imenitnimi papirnatimi vrečicami na glavi, s astiški obrazov in šminkami z rečeljim barvastega papirja, močedujejo in prepevajojo, ali pa zgovorno močijo in ponujajo večje spavice žrtvam, ki si jih izberejo. Letos se je oprijela te malo domosno, ne da tem bolj zabavne obrti zgolj mladini, dočim so prejšnja leta prihajali tradicionalni modri celo z železnico iz širnega Zasavja, da nas poščišči dokaj nasekani, posvakiani in je le prav, & so to pot na nos pozbavili ter ob tej prilikli izrazimo željo, da bi jih ne bilo nikoli več na spredaji.

Krmite ptice! V zadnjih letih smo po naših vrtovih opazili vedno več krmilnic, vendar pa jih je bila vsaj polovica zaradi

lepšega, in vanje razen prvih dni, ko so jih postavili z dobrim namenom, pozneje nihče več ni redno polagal krmila. Letos je zima izredno ostra in naše ptice morejjo prestati mnogo mirza in ponanjanja. Pozivamo vse, ki imajo vsaj cocek vrtčka, posebej pa še sadjarje, da postavijo krmilnice, v kolikor jih že niso in naj redno vsaj enkrat dnevno krmijo. Niti jih pa naj bi ne bila postavljena krmilnica samo zaradi lepšega in morda celo zaradi dobrega vtisa.

Novomeški smučarji na Gačah

Novomeška sokolska župa je priredila praznične dvodnevne smučarske tečaje na Gačah pri Crnomošnjicah. Na teren je iz mesta odkorakalo nad 40 Sokolov. Mlado ponosno planinsko četo, opremljeno s popolnimi dolgoletni načelniki br. L. Papež. Strankomo vadivo tečajo je na bilo včasih mlačega spretnega trenerja br. F. Dvorak, ki je v Ljubljani vodil vodil v priznanih smučarskih klubov, ki so v teh prleplih gorskih krajih na razpolago tuječem in izletnikom. Pečaverjeva tujska postojanka ima 26 lepo opremljenih sob. Poslopje je na zunaj podobno velikemu planinskemu hotelu. V sobah, ki so vse dobro kurjene, je topila in mrzla voda. V kopalnicah pa so moderne priprave tudi za pršne kopeli. Cene pa so klub sedanjim razmeram povsem nizke.

Med našimi smučarji sta bila oba dneva v gosteh tudi dva zdravniška-smučarja iz Karlovca, ki sta bila našim Sokolom-smučarjem za vsak slučaj na razpolago. Kljub hudemu mrazu, ki je pritiskal v tamonjih krajih na starega in novega leta, dan so naši Sokoli prebili oba dneva v kar najboljšem razpoloženju. Vrnili so se domov na novega leta zvečer, vsi zdravi in veseli s trdno vero, da bodo dobljena izkušnja in znanje nekoč še prav dobro služila njim samim, zlasti pa naši lepi domovini.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici izjave beseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Kokus tekači

pri SEVER RUDOLF, LJUBLJANA — MARIJIN TRG 2.

RAZNO

Beseda 50 par, tavek posebej, Najmanjši znesek 5.— Din

PRVOVRESTNA VINA

ter pristoj Žganje si nabavite po sledenih konkurenčnih cenah

Namizno belo liter din 8.—

srbski prokupac > > 8.—

rizing > > 9.—

dolenjski cviček > > 10.—

portugalka > > 10.—

janočnički sladki > > 5.—

traminec > > 12.—

dingač > > 12.—

žganje: liter din 24.—

slivovka > > 24.—

brinjevec > > 34.—

rum > > 36.—

borovničar > > 36.—

Mrzla jedila!

Se pripomoček Buffets J. Jeraj,

nasi. Minka Videtič, Ljubljana,

Sv. Petri c. 38. 9. L.

POHISTVO

si nabavite na jacejne pri

ZORMAN — Breg 14. Vsakov-

rstni stoli, vsa popravila

politiram oprave jacejene.

50 PAR ENTLANJE